

Judith Koelemeijer: 'Het zwijgen van Maria Zachea.' Uitgever: Plataan 2001 ISBN: 905087 0913

Soort Boek: egodocument/etnografisch verslag/opgeschreven mondelinge geschiedenis over invloed van tijdsgeest/mantelzorg/omgang met kinderen van oude moeder na hersenbloeding. Judith Koelemeijer heeft haar ooms en tantes geïnterviewd en hen op zo'n 20 pagina's per persoon beschreven. Boek van 256 pagina's

Over de schrijfster: Judith Koelemeijer (1957)^b is de kleindochter van Maria Zachea. Zij is journaliste o.a bij De Volkskrant. Toen haar oma dood was, is Judith Koelemeijer haar ooms en tantes vragen gaan stellen. Zo vertellen zij ieder hun eigen verhaal.

Korte samenvatting: Maria had dertien kinderen waarvan er een, Jos, is overleden. Ze krijgt een hersenbloeding waarna ze niet meer wil praten. De 12 overige kinderen, geboren tussen 1934 en 1953, verwachten dat ze niet meer zo lang zal leven en besluiten de zorg voor hun moeder op zich te nemen. Dat zorgen neemt veel tijd in beslag; Maria blijft na haar hersenbloeding nog ongeveer acht jaar leven. Na acht jaar ziek zijn heeft Maria doorligwonden (decubitus) en zijn al haar spieren verkrampd. Alle kinderen zien dit en vragen zich af hoe lang dit nog moet duren. Dochter Lucie stapt naar de huisdokter. Deze schrijft paracetamol voor. Dan krijgt Maria via een bevriende huisarts morfine. Een week later overlijdt Maria Zachea. Judith geeft aan de hand van de 12 levensverhalen van haar ooms en tantes een beeld van de veranderingen die het katholieke milieu met name in de jaren '60 en '70 doormaakte. Ze vraagt zich af, wat deze kinderen eigenlijk weten van hun moeder. En waarom praten de broers en zussen niet écht met elkaar? Kunnen ze dat niet. Waarom werd er niet gepraat over de dood van Jos? Was ruzie taboe? Hoe beïnvloeden maatschappij, religie en persoonlijk leven elkaar? Wat maakt de zwijgende gehandicapte Maria los? Wie was Maria Zachea? En waarom heeft iedere zoon en iedere dochter zijn/haar eigen verhaal?

Wat viel op: De vele verschillende perspectieven en ook toelichtingen op de kijk van alle kinderen op hoe het gezinsleven was, wie welke plek in het gezin heeft en had, hoe er voor moeder wordt gezorgd en waarom, hoe Maria naar hen kijkt, en zij naar Maria. Verschillende herinneringen en interpretaties van wat er gebeurd is. Het boek vind ik op een bepaalde manier een aanvulling op "De eeuw van mijn vader" van Geert Mak. Dit familieverhaal maakt de grote maatschappelijke veranderingen in de jaren zestig en zeventig direct en indirect duidelijk en hoe die levens intens hebben beïnvloed. Kinderen: Jo (1934) getrouwd, 3 kinderen, huisvrouw. Toos (1937) getrouwd, vier dochters, huisvrouw. Maarten (1939), was altijd samen met Jos (overleden) studeerde klassieke talen en gaf les, heeft twee kinderen. Jan (1941) getrouwd, geen kinderen. Hovenier. Piet (1942) getrouwd, drie kinderen. Hovenier. Nico (1943) studeerde klassieke talen werkte als leraar. Heeft uit zijn eerste huwelijk vier kinderen. Gerard (1945) studeerde rechten, had een eenmansbureau voor rechtshulp bij

arbeidsconflicten. Zijn vrouw overleed in 1992, heeft twee zonen uit Colombia. Martien (1946), hovenier heeft uit zijn eerste huwelijk twee geadopteerde kinderen uit Korea heeft en twee eigen zonen.

Marian (1947), huisvrouw en weduwe, heeft twee kinderen.

Frans: (1949) studeerde sociologie en werkte als beleidsmedewerker bij de gemeente. Hij is getrouwd en heeft twee kinderen.

Lucie (1951) deed de sociale academie en was sociaal-cultureel werkster. Haar man overleed, ze heeft twee kinderen.

Guus (1953) hovenier is gescheiden en heeft met zijn tweede vrouw een dochtertje.

Citaten:

https://books.google.nl/books?id=dJsxAgAAQBAJ&pg=PT226&lpg=PT226&dq=het+zwijgen+van+maria+zachea+citaten&source=bl&ots=oF1kJ64gQG&sig=9J8JgoXyApCHVhGCKRuxiKCNX6M&hl=nl&sa=X&sqi=2&ved=oahUKEwipk6Of3L_SAhUBlXoKHb1EB2AQ6AEIQDAG#v=onepage&q=het%20zwijgen%20van%20maria%20zachea%20citaten&f=false

Recensies:

<https://www.trouw.nl/cultuur/-ik-begin-zwijgen-meer-te-waarderen-~aodob8dd/>

<http://www.volkskrant.nl/archief/zij-kookte-en-schrobde-suste-en-bemiddelde~a597538/>

<https://antoinettesboekencommentaar.com/2014/04/17/recensie-het-zwijgen-van-maria-zachea/>

<http://recensies.infonu.nl/kunst-en-cultuur/18968-recensie-het-zwijgen-van-maria-zachea-judith-koелеmeijer.html>

<https://www.scholieren.com/boekverslag/53835>

‘(...) n het Katholieke gezin Koelemeijer had je een paar soorten kinderen. Eerst kwamen ‘de huishoudsters’. Jo en Toos hebben het grootste deel van hun jeugd doorgebracht met het verzorgen van het huishouden in een gezin met 12 kinderen. Maarten, Jos en Nico waren de professors, zij gingen als een van de eerste boerenjongens uit het dorp studeren. Ze lazen en leerden de hele dag door en waren zeer geïnteresseerd in politiek. Jos sterft helaas al op jonge leeftijd en ook dat heeft een bijzondere plaats in de familie. Er wordt niet gehuild, een kind meer of minder, wat maakt dat nog uit? Maar persoonlijk zit iedereen met het gemis van hun broer. Verder waren er de werkers. Pa Koelemeijer was zijn leven lang tuinman en legde bij de rijken tuinen aan. Jan, Piet, Martien en Guus hielpen hun vader want de kost moet per slot van rekening ook verdiend worden, en hoe moesten de studerende jongens anders hun studie betalen? De jongste kinderen hadden eigenlijk nog maar weinig te doen in de familie en waren eigenlijk vrij overbodig. Ze kregen weinig aandacht en zochten het zelf maar een beetje uit. Aandacht werd sowieso niet veel gegeven. Pa en moe hielden van hun kinderen maar dit lieten zij weinig merken. (...)